

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē niḡamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkīyē ādikāvyē sundarakāṇḍē

॥ tripañcāśaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ tripañcāśaḥ sargaḥ ॥

hanumatpucchaṃ pradīpya rākṣasaistasya nagarē paricāraṇam
tasya tadvacanam śrutvā
daśagrīvō mahātmanaḥ |
dēśakālahitaṃ vākyam
bhrāturuttaramabravīt || 5.53.1 ||

samyaguktaṃ hi bhavatā
dūtavadhyā vigarhitā |
avaśyam tu vadhāyānyaḥ
kriyatāmasya nigrahaḥ || 5.53.2 ||

kapīnām kila lāṅgūla -
miṣṭam bhavati bhūṣaṇam |
tadasya dīpyatām śīghraṃ
tēna dagdhēna gacchatu || 5.53.3 ||

tataḥ paśyantvamuṃ dīna -
maṅgavairūpyakarśitam |
sumitrajñātayaḥ sarvē
bāndhavāḥ sasuhṛjjanāḥ || 5.53.4 ||

ājñāpayad rākṣasēndrah
 puram sarvam sacatvaram |
 lāṅgūlēna pradīptēna
 rakṣōbhiḥ pariṇīyatām || 5.53.5 ||

tasya tad vacanam śrutvā
 rākṣasāḥ kōpakarkaśāḥ |
 vēṣṭantē tasya lāṅgūlam
 jīrṇaiḥ kārṇpāsikaiḥ paṭaiḥ || 5.53.6 ||

saṁvēṣṭyamānē lāṅgūlē
 vyavardhata mahākapiḥ |
 śuṣkamindhanamāsādyā
 vanēṣviva hutāśanam || 5.53.7 ||

tailēna pariṣicyātha
 tē'gnim tatrōpapādayan |
 lāṅgūlēna pradīptēna
 rākṣasāmstānatādayat || 5.53.8 ||

rōṣāmarṣaparītātmā
 bālasūryasamānanaḥ |
 sa bhūyaḥ saṅgataiḥ krūrai
 rākṣasairharipuṅgavaḥ || 5.53.9 ||

sahastrībālavarḍdhāśca
 jagmuḥ prītim niśācarāḥ |
 nibaddhaḥ kṛtavān vīra -
 statkālasadrśim matim || 5.53.10 ||

kāmaṃ khalu na mē śaktā
 nibaddhasyāpi rākṣasāḥ |
 chittvā pāsān samutpatya
 hanyāmahamimān punaḥ || 5.53.11 ||

yadi bhartr̥hitārthāya
 carantaṃ bhartr̥śāsanāt |
 nibadhnantē durātmānō
 na tu mē niṣkr̥tiḥ kṛtā || 5.53.12 ||

sarvēṣāmēva paryāptō
 rākṣasānāmahaṃ yudhi |
 kiṃ tu rāmasya pr̥tyartham
 viṣahiṣyē'hamīdṛśam || 5.53.13 ||

laṅkā cārayitavyā mē
 punarēva bhavēditi |
 rātrau nahi sudṛṣṭā mē
 durgakarmavidhānataḥ || 5.53.14 ||

avaśyamēva draṣṭavyā
 mayā laṅkā niśākṣayē |
 kāmaṃ badhnantu mē bhūyaḥ
 pucchasyōddīpanēna ca || 5.53.15 ||

pīḍāṃ kurvanti rakṣāṃsi
 na mē'sti manasaḥ śramaḥ |
 tatastē saṃvṛtākāraṃ
 sattvavantaṃ mahākapim || 5.53.16 ||

pariḡṛhya yayurhr̥ṣṭā
 rākṣasāḥ kapikuñjaram |
 śaṅkhabhērīninādaśca
 ghōṣayantaḥ svakarmabhiḥ || 5.53.17 ||

rākṣasāḥ krūrakarmāṇa -
 ścārayanti sma tāṃ purīm |
 anvīyamānō rakṣōbhi -
 ryayau sukhamarindamaḥ || 5.53.18 ||

hanūmām̐ścārayāmāsa
 rākṣasānām mahāpurīm |
 athāpaśyad vimānāni
 vicitrāṇi mahākapiḥ || 5.53.19 ||

saṃvṛtān bhūmibhāgām̐śca
 suvibhaktām̐śca catvarān |
 rathyāśca gr̥hasambādhāḥ
 kapiḥ śṛṅgāṭakāni ca || 5.53.20 ||

tathā rathyōparathyāśca
 tathaiva ca gr̥hāntarān |
 catvarēṣu catuṣkēṣu
 rājamārgē tathaiva ca || 5.53.21 ||

ghōṣayanti kapiṃ sarvē
 cāra ityēva rākṣasāḥ |
 strībālavrddhā nirjagmu -
 statra tatra kutūhalāt || 5.53.22 ||

taṃ pradīpitalāṅgūlaṃ
 hanūmantam didṛkṣavaḥ |
 dīpyamānē tatastasya
 lāṅgūlāgrē hanūmataḥ || 5.53.23 ||

rākṣasyastā virūpākṣyaḥ
 śaṃsurdēvyāstadapriyam |
 yastvayā kṛtasaṃvādaḥ
 sītē tāmramukhaḥ kapiḥ || 5.53.24 ||

lāṅgūlēna pradīptēna
 sa ēṣa pariṇīyatē |
 śrutvā tad vacanam krūra -
 mātmapaharaṇōpamam || 5.53.25 ||

vaidēhī śōkasantaptā
 hutāśanamupāgamat |
 maṅgalābhimukhī tasya
 sā tadāsīnmahākapēḥ || 5.53.26 ||

upatasthē viśālākṣī
 prayatā havyavāhanam |
 yadyasti patisūśrūṣā
 yadyasti caritam tapaḥ |
 yadi vā tvēkapatnītvaṃ
 śītō bhava hanūmataḥ || 5.53.27 ||

yadi kiñcidanukrōśa -
 stasya mayyasti dhīmataḥ |

yadi vā bhāgyaśēṣō mē
śītō bhava hanūmataḥ || 5.53.28 ||

yadi mām vṛttasampannām
tatsamāgamalālasām |
sa vijānāti dharmātmā
śītō bhava hanūmataḥ || 5.53.29 ||

yadi mām tārayēdāryaḥ
sugrīvaḥ satyasaṅgarah |
asmād duḥkhāmbusaṃrōdhā -
cchītō bhava hanūmataḥ || 5.53.30 ||

tatastīkṣṇārciravyagraḥ
pradakṣiṇaśikhō'nalah |
jajvāla mṛgaśāvākṣyāḥ
śaṃsanniva śubham kapēḥ || 5.53.31 ||

hanūmajjanakaścaiva
pucchānalayutō'nilah |
vavau svāsthyakarō dēvyāḥ
prālēyānilaśītalah || 5.53.32 ||

dahyamānē ca lāṅgūlē
cintayāmāsa vānarah |
pradīptō'gnirayaṃ kasmā -
nna mām dahati sarvataḥ || 5.53.33 ||

drśyatē ca mahājvālah
karōti ca na mē rujam |

śīśirasyēva sampātō

lāṅgūlāgrē pratiṣṭhitaḥ || 5.53.34 ||

atha vā tadidaṃ vyaktaṃ

yad dr̥ṣṭaṃ plavatā mayā |

rāmaprabhāvādāścaryaṃ

parvataḥ saritāṃ patau || 5.53.35 ||

yadi tāvat samudrasya

mainākasya ca dhīmataḥ |

rāmārthaṃ sambhramastādr̥k

kimagnirna kariṣyati || 5.53.36 ||

sītāyāścāṇṛśaṃsyēna

tējasā rāghavasya ca |

pituśca mama sakhyēna

na mām dahati pāvakaḥ || 5.53.37 ||

bhūyaḥ sa cintayāmāsa

muhūrtaṃ kapikuñjaraḥ |

kathamasmadvidhasyēha

bandhanaṃ rākṣasādhamaiḥ || 5.53.38 ||

pratikriyāsyā yuktā syāt

sati mahyaṃ parākramē |

tataśchittvā ca tān pāsān

vēgavān vai mahākapiḥ || 5.53.39 ||

utpapātātha vēgēna

nanāda ca mahākapiḥ |

puradvāraṃ tataḥ śrīmān
śailaśṛṅgamivōnnatam || 5.53.40 ||

vibhaktarakṣaḥ sambādha -
māsasādānilātmajaḥ |
sa bhūtvā śailasaṅkāśaḥ
kṣaṇēna punarātmavān || 5.53.41 ||

hrasvatāṃ paramāṃ prāptō
bandhanānyavaśātayat |
vimuktaścābhavacchrīmān
punaḥ parvatasannibhaḥ || 5.53.42 ||

vikṣamāṇaśca dadṛśē
pariḥḥaṃ tōraṇāśritam |
sa taṃ grhya mahābāhuḥ
kālayasapariṣkṛtam |
rakṣiṇastān punaḥ sarvān
sūdayāmāsa mārutiḥ || 5.53.43 ||

sa tān nihatvā raṇacaṇḍavikramaḥ
samikṣamāṇaḥ punarēva laṅkāṃ |
pradīptalāṅgūlakṛtārcimālī
prakāśitāditya ivārcimālī || 5.53.44 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvye
sundarakāṇḍē tripañcāśaḥ sargaḥ ||